

Církev Ježíše Krista svatých posledních dnů

neboli

MORMONI

Pro kurz Křesťanství II vypracovala

Ivana Zemanová (učo. 163107)

9.5.2005

Obsah

Historie a současnost	3
Učení	5
Posvátné knihy	7
Církevní struktura	8
Mormoni v ČR	8
Prameny a požítá literatura	10

Historie a současnost

Zakladatelem Církve Ježíše Krista svatých posledních dnů je Joseph Smith, muž pocházející z rolnické rodiny žijící ve státě New York. Vznik mormonismu v jejich podání odpovídá spíše mýtu než skutečné události.

Když mu bylo čtrnáct let, chtěl se připojit k nějaké církvi, nebyl si však jist ke které. Hledal tu, která hlásá pravé učení Krista. Mezi nejvážnější kandidáty patřili kongregacionalisté, baptisté, kvakeři a metodisti. Aby se konečně rozhodl, šel do lesa, kde se modlil k Bohu, aby mu dal znamení, ke komu se má připojit. V té chvíli se mu dostalo zjevení. Uviděl Boha Otce a Ježíše Krista a ti mu řekli, že se nemá připojovat k nikomu, protože ani jedna církev nehlásá správné učení, a on je vyvolen, aby obnovil pravou církev. Další zjevení měl v roce 1823. Anděl Moroni mu pověděl o zlatých deskách popsanych upravenými egyptskými hieroglyfy, které jsou zakopány na úbočí nedalekého kopce a až nastane ten správný čas, on je vykope. Roku 1827 Joseph desky vykopal a začal je překládat s pomocí speciálních okulárů Urim a Thummim. Joseph diktoval překlad ukryt za závěsem nejprve své manželce Emmě a následně sousedovi Martinu Harrisovi a učiteli Oliveru Cowderymu. Práce byla v podstatě dokončena roku 1829 a anděl desky odnesl. Ve stejném roce se Smithovi a Cowderymu zjevil Jan Křtitel a udělil jim Aronovo kněžství¹. Navzájem se pak pokřtili. Později se jim zjevil Petr, Jakub a Jan a udělili jim Melchisedechovo kněžství².

Aby mohla být kniha vydána, musel Harris zastavit svou farmu. První vydání Mormonovy knihy bylo roku 1830 a současně s tím byla založena Církev Ježíše Krista. Jak rostl počet členů, zvětšoval se i počet jejich odpůrců a církve se musela přestěhovat ze státu New York. Postupně se usazovali v Ohio, Missouri, Illinois a v roce 1847 se usadili v Utahu. Již několik let po ustavení nové církve v ní začalo docházet k vnitřním sporům i sporům s nemormony. Jednou z prvních větších roztržek byl odchod 10 000 členů do Nauvoo v Illinois roku 1839. V roce 1840 se uskutečnila misie do Anglie, kde se povedlo získat několik tisíc věřících, z nichž

¹ „Aronovo kněžství“ podle Arona ze Starého zákona. Toto kněžství má pravomoc hlásat evangelium pokání a křtít.

² „Melchisedechovo kněžství“ podle Melchisedecha ze Starého zákona. Má pravomoc vést Církev a vykonávat veškeré posvátné obřady, včetně udílení daru Ducha Svatého.

během šesti let skoro 5000 emigrovalo do Ameriky, aby se připojilo ke společenství v Nauvoo. Smith si tam získával stále větší vliv – byl vydavatelem novin, velícím generálem milice, a dokonce starostou města. To v nemormonech vyvolávalo nejistotu a obavy. Několik odpadlíků od církve si založilo vlastní noviny Nauvoo Expositor a v nich vyjadřovali svůj nesouhlas se Smithem i církví. Smith využil svého politického vlivu a nechal tiskárnu zničit. Následoval rozruch, při kterém byl Smith s několika dalšími uvězněn a 27. června 1844 byl se svým bratrem Hyrumem zavražděn, když rozvášněný dav napadl vězení.

Na vedoucích postech došlo k boji mezi Sydneyem Rigdonem a Brighamem Youngem. Young vyhrál a to vedlo k dalšímu rozkolu v církvi. Nejsilnější odštěpená skupina založila Reorganizovanou církev Ježíše Krista svatých posledních dnů. Aby se vyhnuli dalším nepřátelským sporům, přesunula se církev roku 1847 pod vedením Younga do údolí Velkého solného jezera, kde se usadili a získali město v podstatě pod svou kontrolu. Po další misii v Británii a Skandinávii se přistěhovalo kolem 90 000 konvertitů.

Od roku 1879 se ocitli ve velkém rozporu se zákony, protože Nejvyšší soud vyhlásil zákon proti bigamii ústavní normou. Jedním z pilířů mormonského učení však bylo mnohoženství. Mnoho mormonů odešlo do ilegality a ještě více jich bylo vězněno, protože se nehodlali svého stylu života vzdát. Roku 1887 je dokonce Edwards-Truckerův zákon rozpustil a nařídil zabavení majetku. Tato situace je konečně přiměla k ústupu a v roce 1890 se ho vzdali prohlášením, že mnohoženství je odvolané z pozemského světa do posmrtné nebeské sféry. V průběhu doby byli nuceni odvolat ještě několik svých učení, ale získali si tím stále větší respekt a vliv.

Ani tato církev se neubránila štěpení na různé proudy. „*Dnes existuje více než 25 odnoží, z nichž každá tvrdí, že je tou jedinou pravou verzí církve založené Josephem Smithem*“.³ Asi nejvýznamnější je Reorganizovaná církev Ježíše Krista svatých posledních dnů, která vznikla v roce 1860 sjednocením odtržených skupin pod vedením Williama Smithe a Sidneye Rigdona. Liší se odmítáním mnohoženství, a používají Inspirovanou verzi Bible od Josepha Smithe. Jejimi prezidenty jsou Smithovi potomci. Chrámový pozemek, kde má být vybudován Nový Sion je ve

³ David V. Barret: Sekty, kultury & alternativní náboženství, Praha: Ivo Železný 1998, s. 85.

vlastnictví skupiny Církev Kristova. Z dalších je možné jmenovat Církev prvorozence, Církev Božího beránka nebo Sdružené národy Izraele.

Podle oficiálních webových stránek má dnes církev téměř 12 milionů členů a více než polovina z nich žije ve Spojených státech amerických. Ve 162 zemích působí přes 60 tisíc misionářů, využívá 115 chrámů a dalších 13 se staví a vydala více než 100 miliónů výtisků Knihy Mormonovy ve více než 93 jazycích⁴.

Učení

Mormoni se považují za „jedinou křesťanskou církev oprávněnou Ježíšem Kristem“⁵. Věří, že Ježíš svěřil apoštolům, jak správně vést církev, ale po jejich smrti se založená církev odchylovala od správné nauky, a proto se Ježíš zjevil Josephu Smithovi, aby jeho prostřednictvím svou pravou církev obnovil. Sion proto bude podle nich vybudován na americkém kontinentě a Kristus v něm bude osobně vládnout.

Mormoni uznávají Svatou trojici v takovém pojetí, že Bůh Otec a Ježíš Kristus jsou osoby z masa a kostí a Duch svatý je duchovní osoba. Neuznávají prvotní Adamův hřích. Lidstvo může být spaseno prostřednictvím usmíření Krista. Za hlavní zásady a obřady evangelia považují víru v Ježíše Krista, pokání, křest pohroužením pro odpuštění hříchů a vkládání rukou pro dar Ducha Svatého. Křest může být vykonán i za mrtvého, proto vedou rozsáhlý genealogický archiv, dnes největší genealogickou knihovnu na světě. Je umístěna v Salt Lake City, otevřena široké veřejnosti a služby jsou poskytovány zdarma. Aby mohl člověk kázat evangelium, musí být povolán Bohem prostřednictvím proroctví a vkládáním rukou oprávněnými. Mormoni uznávají organizaci jako v prvotní církvi. Příslušníci církve dále věří ve zjevení, zázračné uzdravování, schopnost mluvit jazyky a vykládat je, věří že zjevení proroků jsou od Boha a že od něj budou přicházet další. Těchto zjevení se dostává vždy současnému prezidentovi církve. Kromě Bible za slovo Boží pokládají i Knihu Mormon. Chtějí uctívat Boha podle svého svědomí a to samé dopřávají i ostatním. Za správné pokládají dodržování světských zákonů a podřizování se světským autoritám a uznávají hodnoty jako je čest, ctnost, dobročinnost a cudnost.

⁴ <http://www.mormon.cz/chistory/8.html>

⁵ <http://www.mormon.cz/viranauka/1.html>

Desatero přikázání se trochu liší od desatera starozákonního. První přikázání rozdělili na část zapovídající jiného Boha a na část odmítající modlářství. Tím se jednotlivá přikázání posunula. Světit sobotu a ne neděli přikazuje 4. přikázání a vypouští se 10. přikázání – nepožádáš manželky bližního svého. Velký důraz je kladen na sedmé přikázání – nesesmilníš, což v praxi znamená, že by se měli vyvarovat předmanželského sexu a zachovávat věrnost partnerovi v manželství. Polygamie, kterou dlouhou dobu praktikovali, než byla zakázána zákonem je pro ně přípustná. Ovšem právě kvůli světským zákonům je odvolána do posmrtné nebeské sféry.

Dále je věřícím zakázáno pít alkohol, kávu, čaj, kouřit tabák a užívat jiné drogy. Jednu desetinu ze svého příjmu by měli věnovat Církvi, která je použije na stavbu různých budov, chrámů, misii nebo některý ze humanitárních programů. Mormoni odmítají potraty (připouštějí ovšem výjimky) a naprosto odmítají homosexualitu. Ženám nemůže být uděleno kněžství, ale mohou se angažovat v některém z programů Církve.

Nejdůležitější bohoslužbou je nedělní shromáždění v kapli. Účastní se ho celá rodina včetně dětí. Muži se oblékají do obleku a ženy nosí šaty nebo sukni. Svátečně oblečené jsou i děti. Bohoslužba se skládá ze zpěvu náboženských písní, modlitby, požehnání a roznesení svátosti – chleba a vody – věřícím a promluvy dvou nebo tří řečníků o nějakém biblickém tématu. Další shromáždění jsou organizována pro různé věkové skupiny, ženy i muže.

Speciální obřady se konají v chrámech, do kterých smí vstoupit po vysvěcení pouze členové v „dobrém postavení“. V nich se nenosí běžný oděv jako do kaple, ale speciální bílý oděv, který symbolizuje čistotu a odpoutání se od světských záležitostí.

Ústřední roli hraje rodina a Církev se jí snaží podporovat nejrůznějšími aktivitami. Mormoni by měli mít co nejvíce dětí, aby bylo více spasených a také aby poskytli více těl pro duchy z Kolobu – to je jedno z učení, kterými se odlišují od křesťanů. Věří, že na planetě, která obíhá kolem hvězdy Kolob má Bůh mnoho žen a jejich děti jsou duchovní bytosti bez těl, které se usadí v narozeném dítěti na Zemi a stanou se jeho duší. Manželství je možno uzavřít na věčnost. Bude platit i v příštím životě a rodina tak zůstane pohromadě. Členové by měli nejméně jeden večer v týdnu plně věnovat rodině. Podle Církve by měla v rodině existovat rodinná rada a kromě toho jsou rodiny navštěvovány každý měsíc dvojicí domácích učitelů a

navštěvujících učitelek, kteří bdí nad rodinou a pomáhají jí. Rodinná témata jsou probírána i v Nedělní škole a na různých shromážděních.

Posvátné knihy

Mormoni vycházejí ve svém učení z Bible, klasicky tvořené ze Starého a Nového zákona. K ní se přidávají další spisy. Nauky a smlouvy je sbírka textů pocházející z 19. století a později. Obsahuje božská zjevení a inspirovaná vysvětlení, která dal Bůh prorokům. Josepha Smitha se týká kniha Drahocenná perla, ve které jsou jeho zjevení, překlady a spisy. Nejdůležitější je ovšem Mormonova kniha.

Mormonova kniha vypráví o příchodu skupiny jareditů do Střední Ameriky po pádu babylonské věže a skupiny Židů, která se později rozdělila podle bratrů Nephiho a Lamana. Nephité byli dobří a Lamanité zlí. Prvním se dostalo zjevení a kázání Ježíše Krista po jeho vzkříšení, ale Lamanité je vyhladili na místě, kde Smith našel zlaté desky. Ty napsali poslední žijící Nephité – proroci Mormon a jeho syn Moroni. Lamanité byli Bohem prokleti a stali se z nich předci amerických domorodců.

Kritici Mormonovy knihy poukazují na několik důvodů, proč ji odmítnout. Jednak nikdo nezná upravené egyptské hieroglyfy a profesor Charles Anthon popřel tvrzení mormonů, že viděl překlad a hieroglyfy a prohlásil je za správný překlad. Dále si sami protiřečí, protože v Mormonově knize se píše, že „nikdo z lidí nezná náš jazyk“⁶, tudíž profesor stejně nemohl potvrdit správnost překladu. V knize je velmi mnoho citací z Bible a Westminsterského vyznání víry. Je s podivem, že spis, který má být „*nejlepší knihou na zemi*“⁷ prošel více než 3000 textových úprav. Dalším z argumentů je skutečnost, že nelze archeologicky potvrdit existenci osad Nephitů a Lamanitů či že nelze geneticky dokázat semitský původ amerických indiánů. I přes existenci dalších argumentů⁸ si Mormonova kniha zachovává u mormonů naprostou autoritu.

⁶ Převzato z : David V. Barret: Sekty, kultury & alternativní náboženství, Praha: Ivo Železný 1998, s. 77.

⁷ Převzato z : David V. Barret: Sekty, kultury & alternativní náboženství, Praha: Ivo Železný 1998, s. 77.

⁸ Viz. David V. Barret: Sekty, kultury & alternativní náboženství, Praha: Ivo Železný 1998, s. 77, 78.

Církevní struktura

Základem celé struktury je kněžské svěcení, které může získat pouze muž. Od 12 let se světí Aronské kněžství a od 18 let se mu může dostat Melchisedechova kněžství. Může tak vykonávat posvátné obřady nebo se zapojit do vedení jednotky. Tím se mu otevírá cesta k církevním úřadům. Hierarchie vedení Církve je velmi složitá a propracovaná. V čele stojí prezident, který je považován za proroka. Pomáhají mu dva rádcové a dohromady tvoří První předsednictvo. Jim pomáhá Kvorum dvanácti apoštolů a několik kvor Sedmdesáti. Tato struktura platí na celosvětové úrovni.

Na nižších úrovních je základní jednotkou jedinec a rodina. Ty se sdružují do sborů neboli odboček, z nichž každou řídí jeden biskup – prezident odbočky. Odbočky tvoří kůly neboli diecéze, taktéž s vlastním předsednictvem a na vrcholu stojí Územní předsednictvo.

Mormoni v ČR

Začátek mormonské misie v ČR spadá do roku 1884. Tehdy přijel do Prahy první misionář Thomas Biesinger. Byl ovšem uvězněn a po několika měsících vyhoštěn. Stihl ovšem pokřtít prvního mormona. V roce 1913 byla ve Vídni pokřtěna Češka Františka Brodilová. Po manželově smrti se v roce 1919 vrátila do Prahy a požádala prezidenta Církve o vyslání misionáře. 1928 se vrátil Biesinger a začal hlásat jejich víru. Činnost církve byla úředně povolena a 24. července 1929 bylo podle tradice Československo zasvěceno pro hlásání evangelia na Kněží hoře. Prezidentem misie byl jmenován Arthur Gaeth a po něm nastoupil Wallace F. Toronto. Za druhé světové války byla misie přerušena a obnovena byla roku 1946. Po roce 1948 byla opět omezena, tentokrát komunisty. Po ústupku, že církve může fungovat pouze pod českým vedením, byla 6. dubna 1950 zakázána úplně. Dá se předpokládat, že věřící praktikovali svou víru tajně. Po roce 1964 se situace uvolnila, když někteří misionáři dostali turistické vízum a dostali se tak občas do kontaktu s členy. Po pádu komunismu a obnovení náboženské svobody požádal Jiří

Šnederfler o státní uznání církve. Toho se jí dostalo 22. února 1990. V návaznosti na toto povolení bylo Československo opět zasvěceno a vrátili se misionáři.

Církev má podobu misie dodnes. V jejím čele stojí misijní prezident W. Mack Watkins a jeho prvním rádčem je Radovan Čaněk. Strukturálně se dělí na pražský a brněnský okrsek, ve kterých se sdružují pobočky umístěné v patnácti městech. K mormonům se veřejně hlásí 1366 lidí⁹. Pro své věřící distribuuje misie českou verzi časopisu Liahona, ke kterému občas vychází dětská příloha Hvězdička.

⁹ [http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/t/7A002EABE0/\\$File/41100301.xls](http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/t/7A002EABE0/$File/41100301.xls)

Prameny a použitá literatura

Zdeněk Vojtíšek: Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice,
Praha: Portál 2004.

David V. Barret: Sekty, kultury & alternativní náboženství, Praha: Ivo Železný 1998.

<http://www.mormon.cz/index.html>.

<http://www.czso.cz>.